

a při téže příležitosti tímto činem na Konrádu N—ovi skutečně násilí vykonal, aby ho ke konání, to jest k odvolání výpovědi dělníků a zpětvzetí jich do práce donutil; zmateční stížnosti státního zastupitelství do téhož rozsudku, pokud jím byli ostatní obžalovaní dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěni z obžaloby pro zločin dle §§ 93 a 98 a) tr. zák., pak vyhověl, zrušil napadený rozsudek a vrátil v tomto rozsahu věc nalézacímu soudu, by ji znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Odůvodněna jest stížnost obžalovaného, pokud dle čís. 10 § 281 tr. ř. uplatňuje, že obžalovaný měl býti uznán vinným pouze zločinem vydírání, nikoli vedle toho ještě také zločinem § 93 tr. zák. Ze zjištění rozsudečných vychází na jevo, že obžalovanému šlo o to, by na továrníkovi N—ovi vynutil jisté plnění, a že jako prostředků k dosažení tohoto účelu užil jednak fysického násilí omezením osobní svobody N—ovy, jednak psychického násilí. Poněvadž hlavní trestná činnost záleží v donucování druhého k jistému rozhodnutí vůle, není přípustno, by vedlejší činnosti, které jsou pouhými prostředky k dosažení zamýšleného výsledku, byly uznány za samostatné zločiny. Nelze proto v tomto případě v omezování osobní svobody, které sloužilo pouze za prostředek k vydírání, spatřovati sbíhající se čin § 93 tr. zák.

Po věcné stránce (čís. 9 a) § 281 tr. ř.) právem vytýká stížnost státního zastupitelství rozsudku, že nesprávně vyložil pojem spolupachatelství. Vycházel-li násilný podnik dělnictva z usnesení schůze, při níž byli všichni obžalovaní přítomni, účastnili-li se nad to všichni činně podniku na dvoře továrny a dokonce v čele dělnictva jako jeho důvěrníci a delegáti, pak nezáleží na tom, vykonali-li konkrétní násilné činy sami, osobně; stačí, že vědomě při společném činu spolupůsobili, byť i jen pouhou přítomností při něm, tím spíše, napomáhali-li při obklíčení továrníka N—a a jeho ohrožování. Pouze ty, kdož výslovně neb mlčky nepochybně dali na jevo, že se s podnikem nestotožňují, že s ním nemají ničeho společného, bylo by lze zbaviti zodpovědnosti. Ostatní zodpovídají dle zásad o spolupachatelství za výsledek společné činnosti všech a měli býti uznáni vinnými zločinem § 98 a), b) tr. zák.

Čís. 987.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Řetězový obchod může býti spáchán též dáním věci na místo placení hotovými.

Výměna zboží za zboží sama o sobě není ještě pletichami.

Předmětem, jenž již prošel cestou správné distribuce, není zakázáno jinak nezávadné soukromé obchodování.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1922, Kr II 727/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při krajském soudě v Novém Jičíně ze dne 13. května 1921, pokud jím byl

obžalovaný František R. sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin řetězového obchodu a uvedl v tomto směru

v d ů v o d e c h :

Nalézací soud zjišťuje, že obžalovaný R. donesl dvakráte petrolej, který dostal v závodech ve V. za různé náčiní, Josefu M-ovi a sice že mu dal asi 6 litrů na svůj dluh 128 K, sprostuje však obžalovaného z obžaloby pro přečin řetězového obchodu v úvaze, že nebylo úmyslem R-ovým, aby při tom vydělal, nýbrž aby se zbavil dluhu, tím však že se nevsnul mezi výrobce a spotřebitele. Neodůvodněna jest zmateční stížnost veřejného obžalobce potud, pokud napadá tento výrok z důvodu čís. 9 § 281 tr. ř. jako právně mylný. Přisvědčiti je jí arci v základních premissách, které formuluje generální prokuratura v jádru věci takto: Ke skutkové podstatě řetězového obchodu nevyhledává se vůbec výdělečného ziskného úmyslu pachatelova. Z nedostatku takovéhoho úmyslu nelze však vyvozovati, že se obžalovaný nevsnul mezi výrobce a spotřebitele. Obchodováním rozumí se úplatné nabývání věci za účelem úplatného zcizení; úplatným nabýváním je také výměna (směna), úplatným zcizováním pak též dání věci na místě placení hotovými (datio in solutum). Tím není však ještě pro tento případ dolíčena skutková podstata řetězového obchodu, jež předpokládá dále hospodářskou zbytečnost konkrétní obchodnické činnosti pro spotřebitele, t. j. přejímání již obstaraných obchodnických funkcí (v nákupu) nebo prodlužování řady činitelů nezbytných pro převod zboží na spotřebitele (v prodeji). Tato náležitost zůstala nedolíčena a zmateční stížností neuplatňována. Že Josef M. koupil a obžalovaný František R. mu vědomě prodal (in solutum dal) petrolej do dalšího obchodu, netvrdila ani obžaloba ani nevyšlo v řízení průvodním na jevo, ani nezjistil rozsudek, ani netvrdí zmateční stížnost, jež též v tom ohledu po stránce formelní nevytýká a nemůže vytýkati zjištěním rozsudkovým žádné neúplnosti. Zmateční stížnost brojí toliko proti tomu, že datio in solutum samo o sobě vylučuje řetězový obchod. V tom má pravdu, jak shora již naznačeno, ale bez zjištění naznačeného obsahu nemůže dojíti svého cíle, zvláště když cesta, naznačená v poslední větě § 288 čís. 3 tr. ř., umožňuje sice nabytí skutkových zjištění z daného materiálu skutkového a průvodního, nedovoluje však rozšiřovati jej o skutkové okolnosti nové, ve stolici prvé nikým netvrzené. Tvrzení, že petrolej prodán do dalšího obchodu, nespočívá již v tom, že obžaloba označila M-a za obchodníka. M. je také vedle toho rolníkem a obecním představeným v obci, kde v době kritické byla nouze o petrolej; uváží-li se nepatrné množství petroleje, o které tu jde, stačící krýti osobní potřebu rodiny na krátký jen čas, je zřejmo, že neplyne již samo sebou z obchodnického povolání M-ova, že petrolej kupoval (in solutum přijímal) do svého obchodu. Než ani o nákupní stránce tohoto obchodu obžalovaného R-a petrolejem nelze říci, že byla vadnou a že se obžalovaný zbytečně vsnul do přechodu zboží z výroby do spotřeby. Činnost ta je vadnou, když pachatel odebere zboží z ruky toho (na př. detailisty), v jehož ruku je už přímo přístupno spotřebiteli. Toho tu však nebylo. Zástupce generální prokuratury uvedl při zrušovacím líčení, že obžalovaný R. učinil petrolej, který v držení závodů ve V. byl již přímo v ruku spotřebitele, znova předmětem ob-

chodu. Byl-li však petrolej ten již v rukou spotřebitelových, pak byla jeho obchodní dráha už skončena. Spotřebitel nemůže býti vázán věc si ponechat, i když jí nepotřebuje. Dotyčná věc může se státi znova předmětem obchodu a teprve tehdy, kdyby tento obchod byl závadným pro způsob svého provádění, bylo by lze mluvit o jeho řetězové povaze. Obžalovaný R. byl tedy prvním nabyvatelem petroleje právě proto, že petrolej nekoupil v obchodě a nevzal ho z ruky toho, kdo ho mohl prodati konsumentovi. Dle předpokladu rozsudku nabyl ho ostatně za svou zvláštní činnost, úplatou za náčiní od závodů ve V., jež tudíž tady zřejmě nepřicházejí v úvahu ani jako spotřebitelé petroleje, ani jako obchodníci jím. Obžalovaný nesměl jen petrolej ten prodati do obchodu, mohl však nezávadně přepustiti jej jinému konsumentovi, v tomto případě na splátku svého dluhu.

Čís. 988.

Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Pod skutkovou podstatu lichevního zákona nespadá odstupné, jež si odstupitel bytu vymínil, třebaš postoupení bytu bylo pouze dočasné.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1922, Kr II 754/21.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudu v Brně ze dne 5. srpna 1921, jímž byl obžalovaný sprostěn dle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přečin předražování podle § 8 čís. 3 zákona ze dne 7. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.

D ů v o d y:

Lichevní soud odůvodnil osvobozující výrok tím, že obžalovaný Jakub K. žádal za obchodní místnost, danou jím do pronájmu, 50 K měsíčně, kterýžto peníz sám jako nájemné platil, a že dalších jím požadovaných 4000 K, po případě 1500 K bylo toliko odstupným, nikoli nájemným, což vysvětluje z toho, že obžalovaný místnost, o kterou jde, nechtěl docela odstoupiti, nýbrž ji toliko dal do podnájmu a že obžalovaný tímto penízem chtěl býti odškodněn toliko za to, že by dle zákona o ochraně nájemníků nemohl vykázati Emila G-a, až by místnost onu požadoval nazpět pro svoji ženu. Zmateční stížnost státního zastupitelství, jež, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti dle čís. 9 a) § 281 tr. ř., napadá tento rozsudek a snaží se dokázati, že, když šlo o pouhé pronajmutí prázdné místnosti, nelze v úplatě, byť i snad přímo sloužití měla jako odškodnění za zákonitý, ostatně jen možný, následek pronajmutí, přece jen spatřovati nic jiného, než část nájemného, tedy úplatu ve smyslu prvního odstavce § 8 zákona o vál. lichvě, jest neodůvodněna. Předpokladů § 8 zákona o vál. lichvě tu není. V návrhu na spěšné řízení kladlo se obžalovanému za vinu, že dával sobě poskytnouti za prázdnou obchodní místnost 4050 K za první měsíc jako podnájemné. Návrh ten je však uměle ustrojen, jsa v odporu se spisy, dle nichž žádal obžalovaný toliko 50 K za místnost jako podnájemné a pak 4000 K, po případě 1500 K jako odstupné po Emilu G-ovi. Význam slova »odstupné« netřeba v rozsudku blíže vykládati, ježto kaž-